

Гриньова Марина Вікторівна
Школяр Сергій Петрович

ДЕЯКІ ВАЖЕЛІ МОТИВАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТИ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Сьогодні вимагає постійне вдосконалення управління закладом освіти в напрямку забезпечення його розвитку. Системний підхід передбачає застосування моделі як ідеального відображення існуючої системи розвитку закладу освіти. Досвід наукових досліджень свідчить про те, що ідеальні моделі можуть бути представлені у вигляді знаків, символів, схем, графічних рисунків, які по суті є елементами моделі (системи). Отже, ідеальні моделі є гіпотетичними, оскільки вони виконують функцію аналога або образу реального об'єкта моделювання, в якому для спрощення досягнення поставленої мети як результату управління виокремлюють найважливіші елементи (показники), визначають, аналізують, дають оцінку їх кількісних та якісних характеристик в статичній та динамічній [1].

Розглядаючи результати виконання цільових показників діяльності закладу вищої освіти відповідно до умов контракту з Міністерством освіти і науки України (Гриньова М.В., 2023), проаналізуємо важелі мотивації інноваційної діяльності ЗВО на прикладі публічного звіту ректора полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, який затверджено на засіданні зборів (конференції) трудового колективу ПНПУ імені В. Г. Короленка 28 грудня 2023 року. При цьому, як основні елементи моделі (системи) розвитку закладу освіти аналізувалися наступні:

збільшення кількості годин навчальних занять для здобувачів вищої освіти ЗВО, які проведені англійською мовою (крім мовних дисциплін);

збільшення кількості навчальних і виробничих баз практик та розширення можливості соціального партнерства із роботодавцями;

збільшення кількості здобувачів вищої освіти, які брали участь у програмах міжнародної академічної мобільності (тривалістю не менше 1 місяця за календарний рік);

кількість штатних науково-педагогічних працівників, які брали участь у програмах міжнародної академічної мобільності або програмах закордонних стажувань (тривалістю не менше 1 місяця за календарний рік);

залучення іноземців та осіб без громадянства до навчання, у тому числі громадян країн-членів ОЕСР;

збільшення кількості навчальних аудиторій, які оснащені мультимедійним обладнанням або іншим спеціальним обладнанням, яке забезпечує виконання функцій мультимедійного обладнання;

запроваджено системи показників ефективності в контрактах заступників керівника ЗВО та керівників структурних підрозділів;

зростання кількості створених та належним чином оформлених об'єктів інтелектуальної власності;

збільшення кількості здобувачів вищої освіти, підготовка яких здійснюється за дуальною формою навчання;

збільшення кількості здобувачів вищої освіти, що навчаються в закладі вищої освіти за програмами подвійних дипломів.

В контексті виконання вищенаведених цільових показників Звіт про діяльність Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка у 2023 р. містив також такі наступні компоненти як стан дотримання законодавства в освітній діяльності університету, діяльність університету із забезпечення якості освіти.

Слід зазначити, що застосовуючи важелі мотивації інноваційної діяльності як елементи моделі (системи) розвитку закладу освіти, діяльність ПНПУ імені В. Г. Короленка із забезпечення якості вищої освіти загалом, якості освітніх програм та якості освітньої діяльності зокрема здійснюється на основі широкого залучення до цих процесів здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, роботодавців, випускників освітніх програм, академічної спільноти. Результати проведених моніторингових заходів цієї діяльності свідчать про присутнє розширення форм та зростання рівня залученості зазначених груп стейкхолдерів до заходів і процедур забезпечення якості вищої освіти в університеті.

Реалізація заходів і процедур забезпечення якості вищої освіти та якості освітньої діяльності Університету у 2023 році передбачала мотивацію інноваційної діяльності всіх його структурних підрозділів та включала:

— *Щорічний моніторинг, перегляд і оновлення освітніх програм; щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних і педагогічних працівників:*

щорічне самообстеження освітніх програм, результати якого були розглянуті на засіданні ректорату (11 вересня 2023 р.);

аналіз результатів реалізації ОП: результатів щорічного оцінювання здобувачів поточного, семестрового контролю, атестації, ректорського контролю результатів навчання (результати ректорського контролю були розглянуті на засіданні вченої ради від 30 червня 2023р.);

аналіз даних анонімного анкетування здобувачів та НПП про якість ОП, результатів анонімного анкетування здобувачів про якість викладання на ОП (результати анкетування «Якість освіти очима бакалаврів» були розглянуті на засіданні ректорату від 12 червня 2023 р.; результати анкетування «Якість освіти очима магістрів» були розглянуті на засіданні ректорату від 30 січня 2023 р.; результати анкетування «Якість освіти очима аспірантів» були розглянуті на засіданні ректорату від 13 березня 2023 р.; результати анкетування «Якість освіти очима наукових керівників здобувачів ОНС «Доктор філософії»» були розглянуті на засіданні ректорату від 13 листопада 2023 р.; результати анкетування «Якість освіти очима викладачів» (заслухано на засіданні

ректорату);

□ аналіз даних анонімних опитувань: «Ресурсне забезпечення та умови навчання очима здобувачів ПНПУ імені В. Г. Короленка» та «Ресурсне забезпечення та умови праці очима викладача ПНПУ імені В. Г. Короленка» – заслухано на засіданні вченої ради від 29 листопада 2023 р.;

□ аналіз даних анонімних опитувань випускників: «Якість освіти очима випускників ОС «Бакалавр»» – заслухано на засіданні ректорату від 12 червня 2023 р., та «Якість освіти очима випускників ОС «Магістр»» – заслухано на засіданні ректорату від 13 березня 2023 р.;

□ аналіз даних опитувань зовнішніх стейкхолдерів (роботодавців) (результати анкетування «Якість освіти очима зовнішніх стейкхолдерів: перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні» заслухано на засіданні ректорату від 10 квітня 2023 р.; результати анкетування «Якість ОНП та якість освіти в аспірантурі очима роботодавців» заслухано на засіданні ректорату від 10 квітня 2023 р.;

□ перевірка інформаційного та навчально-методичного забезпечення на дистанційних платформах MOODLE та WORKSPACE FOR EDUCATION заслухано на засіданнях вченої ради 30 січня 2023 р. та 05 червня 2023 р.;

□ аналіз наповнення інституційного репозитарію ПНПУ імені В. Г. Короленка навчально-методичними працями викладачів – заслухано на засіданні Вченої ради від 05 червня 2023 р.;

□ аналіз інформативності електронних сторінок сайтів кафедр за два семестри – заслухано на засіданнях ректорату від 15 травня 2023 р. та 11 вересня 2023 р. відповідно;

□ перевірка кваліфікаційних робіт на антиплагіатній програмі – заслухано на засіданні Вченої ради;

□ укладання проєктів ОП та розміщення їх у відкритому доступі на сайті Університету;

□ громадське обговорення проєктів ОП;

□ укладання оновлених ОП та їхнє зовнішнє рецензування;

□ затвердження ОП у встановленому порядку, введення в дію, розміщення на сайті Університету;

За цією процедурою у 2023 році були переглянуті, оновлені й уведені в дію:

– 48 освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

– 39 освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти;

– 10 освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії.

— *Залучення до забезпечення якості вищої освіти та якості освітньої діяльності Університету здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, роботодавців, академічної спільноти:*

З метою, зокрема, мотивування інноваційної активності до процедури із забезпечення якості вищої освіти в університеті упродовж звітнього періоду залучали здобувачів вищої освіти:

– 87 здобувачів ОС «Бакалавр», 83 здобувачів ОС «Магістр» та 13

здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії», входили до складу робочих груп з перегляду й оновлення освітніх програм;

- здобувачі також включені до вчених рад факультетів та вченої ради університету, де вони представляли інтереси студентства та аспірантів і транслювали їхню думку стосовно ключових індикаторів якості вищої освіти та освітніх програм;

- здобувачі представляли студентство та аспірантів в органах студентського самоврядування, у раді молодих учених, у студентському науковому товаристві, фокусом інтересів яких є якість отримуваної вищої освіти;

- 97 здобувачів усіх трьох рівнів вищої освіти здійснили перевірку результатів, власним підписом, щорічних анонімних анкетувань студентства і аспірантів щодо якості освіти, якості викладання, ресурсного забезпечення та умов навчання;

- упродовж 2023 р. 1276 студентів бакалаврату, 418 студентів магістратури та 83 аспірантів взяли участь в анонімних анкетуваннях, оцінивши свою задоволеність 97 освітніми та освітньо-науковими програмами. Якість викладання 1644 навчальних дисциплін, якість проведення 93 практик, ресурсне забезпечення та умови навчання. 401 випускник бакалаврату оцінив 42 освітні програми бакалаврського рівня і 475 випускників магістратури оцінили 38 освітніх програм магістерського рівня.

— *Стимулювання наукової, творчої, інноваційної членів колективу передбачала залучення до забезпечення якості вищої освіти науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету:*

Кожен викладач має можливість відверто і безперешкодно висловити свою думку про якість освіти, оцінити освітні програми, якість їхнього ресурсного забезпечення, стан реалізації основних політик в галузі освітньої діяльності ЗВО, оцінити умови праці та підтримку викладацької діяльності, висловити рекомендації та критичні зауваження щодо поліпшення якості освіти у 2023 р. через онлайн-анкетування:

- «Ресурсне забезпечення та умови праці очима викладача» (жовтень – листопад 2023 р.)

- «Якість освіти очима наукових керівників здобувачів ОНС «Доктор філософії»» (вересень-жовтень 2023 р.)

- «Якість освіти очима викладача» (жовтень-листопад 2023 р.).

Як зазначалося вище серед основних елементів моделі (системи) розвитку закладу освіти є створення об'єктів права інтелектуальної власності науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету, стимулювання та мотивування їх до актуальної творчої діяльності в сфері інновацій. Аналіз показав зростання кількості створених та належним чином оформлених об'єктів інтелектуальної власності, зокрема свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір до 23, що на 30% більше порівняно з відповідним показником 2021 року. Слід зазначити, що авторами більше 10 років тому була розпочата активна робота спільно із студентською молоддю з метою їх мотивації до інноваційної

діяльності по створенню об'єктів авторського права в проектній діяльності [2-13], а деякі з них враховані при реалізації госпрозрахункової теми «Модель професійної підготовки майбутнього вчителя Нової української школи», номер державної реєстрації 0119U002281 (керівник НДР: Гриньова Марина Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна, член-кореспондент НАПН України).

Аналізуючи деякі важелі мотивації інноваційної діяльності як елементи моделі розвитку закладу освіти, слід зазначити, що вони прямо та опосередковано впливають на престиж ЗВО на ринку освітніх послуг загалом в Україні та світі, а також на підсумки вступної кампанії зокрема. Контингент студентів Університету станом на 1 грудня 2023 року становить 6764 особи: 3675 – на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (денна форма – 2567, заочна форма – 1108), 3089 – на другому (магістерському) рівні вищої освіти (денна форма – 1429, заочна форма – 1660). Найбільшим факультетом за кількістю здобувачів є педагогічної і мистецької освіти, найменшими – історії та географії; комп'ютерних наук, математики, фізики та економіки.

Активно ведеться політика залучення іноземців та осіб без громадянства до навчання, для цього існують новостворені відповідні підрозділи. У 2023/2024 навчальному році до Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка на навчання вступили 78 іноземців. З них 14 навчається на спеціальності 053 Психологія, 21 – на спеціальності 073 Менеджмент, 14 осіб на спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, 13 – на спеціальності 051 Економіка, 9 – на спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), 3 особи на спеціальності 013 Початкова освіта, 2 – на спеціальності 024 Хореографія, та по 1 студенту на спеціальностях 014.04 Середня освіта (Математика) та 014.11 Середня освіта (Фізична культура). Усі студенти навчаються на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Ураховуючи минулорічний набір (28 студентів) наразі в університеті навчається 106 іноземців.

Список використаних джерел

1. Моделі підготовки майбутнього вчителя до Нової української школи: колективна монографія / І. В. Бабенко, В. В. Барбінов, А. В. Барбінова та ін.; за ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава. Астрія, 2021. 407 с.

2. Св. №65280 від 11.05.2016 р. Гриньова М.В., Школяр С.П., Арканова А.А. Авторський екскурсійний маршрут територією ботанічної пам'ятки природи «Кочубеївські дуби» (на основні досвіду іноземних країн).

3. Школяр С.П., Гриньова М.В., Арканова А.А., Гомля Л.М. Спосіб декоративного відтворення ботанічної пам'ятки природи «Кочубеївські дуби», Патент України №109845 від 12.09.2016 р, Заяв. №u201602548 від 16.03.2016 р.

4. Св. №68184 від 07.10.2016 р. Школяр С.П., Гриньова М.В., Кривенко В.В. Менеджмент соціального проекту «Залучення територіальної громади Полтави до функціонування місцевого дендропарку як рекреаційного та еколого-просвітницького центру».

5. Св. №68182 від 07.10.2016 р. Школяр С.П., Гриньова М.В., Мاستюх К.В., Гриньова В.С. Прагматичні аспекти розвитку емоційного інтелекту студентської молоді.

6. Св. №68183 від 07.10.2016 р. Школяр С.П., Гриньова М.В., Мастюх К.В. Менеджмент авторського соціального проекту «Зелений туризм для всіх».

7. Св. №67939 від 23.06.2016 р. Гриньова М.В., Онипко В.В., Боловацька Ю.І., Школяр С.П., Мастюх К.В., Арканова А.А. Зелений кизилловий ансамбль садиби В. Г. Короленка: науково-популярні нариси.

8. Св. №71590 від 24.04.2017 р. Гриньова М. В., Школяр С. П., Арканова А. А. Інтелектуальний потенціал схеми регулювання транспортного руху у межах основних автодоріг міста.

9. Св. №75484 від 21.12.2017 р. Гриньова М. В., Ходунай В. В., Школяр С. П. Методи залучення полтавської студентської громади до оздоровлення ландшафту музею-садиби І. П. Котляревського в м. Полтава.

10. Св. №75483 від 21.12.2017 р. Гриньова М. В., Дрижд В. І., Школяр С. П. Організація роботи керівника об'єднаних територіальних громад, спрямованої на вибір молоддю педагогічної професії (на прикладі Білоцерківської сільської та Семенівської селищної ОТГ).

11. Св. №85033 від 30.01.2019 р. Мороз А. В., Гриньова М. В., Школяр С. П. Збереження людського капіталу в об'єднаній територіальній громаді засобами співпраці з педагогічним університетом (на прикладі Засульської об'єднаної територіальної громади).

12. Св. №93726 від 06.11.2019 р. Величко Р. М., Гриньова М. В., Гриньов Р. С., Школяр С. П. Технологія озеленення подвір'я закладу освіти як основа екологічного навчання і виховання учнівської та студентської молоді.

13. Св. №111586 від 03.02.2022 р. Гриньова М. В., Жданова-Неділько О. Г. Пивовар Н. М., Тарасевич Н. М. Ткаченко А. В., Школяр С. П. Словник термінів з курсу «Основи педагогічної майстерності».

Гурба Поліна Павлівна
Кононець Наталія Василівна
Балюк Вікторія Олександрівна

АКТИВІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА У ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ

Якісна професійна підготовка студентів у коледжі повинна спиратися на безперервну самоосвіту, ознайомлення з сучасними методами наукового дослідження, а отже, на формування науково-дослідницької компетентності як важливого складника професійної компетентності випускника незалежно від освітньо-професійної програми, яку він опановує.

Науково-дослідницька компетентність фахівця тлумачиться як здатність до пошуково-аналітичної, науково-дослідницької діяльності та характеризується бажанням до саморозвитку, самореалізації, здатністю знаходити рішення в різних складних професійних ситуаціях (Kononets, Nestulya, Soloshych, Zhamardi, Odokienko, 2021).

Науково-дослідницька діяльність студентів (НДДС) – це навчання студентів основам дослідницької праці, прищеплення їм творчих навичок виконання наукових досліджень під керівництвом викладачів (Кривцова, 2015). Активізація НДДС у коледжі спрямована на формування науково-дослідницької компетентності, розвиток системи інтелектуальних, логічних, аналітичних і